

တောင်သူများပူးပေါင်းပါဝင်သော အရည်အသွေးကောင်းမျိုးစေ့များထုတ်လုပ်ခြင်း

ဒေါက်တာယုမွန်
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး
မျိုးစေ့ဌာနခွဲ

မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်နည်းစနစ်များ

၁။ Formal seed system

အစိုးရဌာနများမှ မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း

၂။ Intermediary seed system

မျိုးစေ့ထုတ်တောင်သူ (သို့) ကုမ္ပဏီမှ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ မျိုးစေ့အရည်အသွေး စစ်ဆေးခြင်း

၃။ Informal seed system

တောင်သူအချင်းချင်းမျိုးဖလှယ်ခြင်း

မျိုးသန့်စင်မှု/ မျိုးစေ့ဆောင်ရွက်ရန် **X**

၂၀၂၄-၂၅ ခုနှစ် (RS) ထုတ်လုပ်မှုနှင့် (RS-CS) ထွက်ရှိမှု

သီးနှံအမည်	အထွက် (တင်း)	မျိုးစေ့ နှုန်း	CSထုတ်ရန် စိုက်ဧက	အထွက် နှုန်း	CS ထွက်ရှိမှု (တင်း)
စပါး (မိုး+နွေ)	၅၉၆၃၁	၁တင်း	၅၉၆၃၁	၈၀	၄,၇၇၀,၄၈၀
မြေပဲ (ဆောင်း)	၄၈၁	၆တင်း	၈၀	၅၀	၄,၀၀၀
နှမ်း (မိုး+ဆောင်း)	၇၁၆	၂ပြီ	၅၇၃၂	၂၀	၁၁၄,၆၄၀
နေကြာ (မိုး+ဆောင်း)	၂၃၇၂	၄ပြီ	၉၄၈၇	၃၀	၂၈၄,၆၁၀
မတ်ပဲ	၅၆၀	၁၂ပြီ	၇၄၆	၂၀	၁၄,၉၂၀
ပဲတီစိမ်း (မိုး+ဆောင်း)	၅၄၀	၆ပြီ	၁၄၃၈	၁၅	၂၁,၅၇၀
ပဲစင်းငုံ	၁၁၅၀	၄ပြီ	၄၆၀၀	၁၅	၆၉,၀၀၀
ပဲပုပ်	၁၆၅	၁၂ပြီ	၂၁၉	၁၀	၂,၁၉၀

၂၀၂၅-၂၆ ခုနှစ် သီးနှံစိုက်ပျိုးရန်မျိုးစေ့လိုအပ်ချက်

စဉ်	သီးနှံအမည်	လျာထား ဧက	မျိုးစေ့ နှုန်းထား	မျိုးလိုအပ်ချက် (တင်း)
၁။	စပါး	၁၇,၇၃၃,၉၁၁	၁တင်း	၁၇,၇၃၃,၉၁၁
၂။	မြေပဲ	၃,၁၇၈,၁၀၃	၆တင်း	၁၉,၀၆၈,၆၁၈
၃။	နှမ်း	၃,၉၈၈,၂၆၀	၂ပြီ	၄၉၈,၅၃၂
၄။	နေကြာ	၁,၁၀၂,၂၃၆	၄ပြီ	၂၇၅,၅၅၉
၅။	မတ်ပဲ	၂,၅၃၄,၆၄၆	၁၂ပြီ	၁,၉၀၀,၉၈၄
၆။	ပဲတီစိမ်း	၃,၂၈၆,၁၄၆	၆ပြီ	၁,၂၃၂,၃၀၄
၇။	ပဲစဉ်းငုံ	၁,၁၅၃,၇၉၄	၄ပြီ	၇၆၉,၁၉၆
၈။	ပဲပုပ်	၄၁၀,၇၃၀	၁၂ပြီ	၃၀၈,၀၄၇
၉။	ပဲလွန်း	၃၈၀,၀၀၅	၈ပြီ	၁၉၀,၀၀၂
၁၀။	အစေ့ထုတ်ပြောင်း	၁,၅၈၂,၃၀၆	၃ပြီ	၂၉၆,၆၈၂

၂၀၂၅-၂၆ သီးနှံစိုက်ပျိုးရန် မျိုးစေ့မလုံလောက်မှု

စဉ်	သီးနှံအမည်	မျိုးလိုအပ်ချက် (တင်း)	CS ထွက်ရှိမှု (တင်း)	မျိုးလိုအပ်ချက် (တင်း)
၁။	စပါး	၁၇,၇၃၃,၉၁၁	၄,၇၇၀,၄၈၀	၁၂,၉၆၃,၄၃၁
၂။	မြေပဲ	၁၉,၀၆၈,၆၁၈	၄,၀၀၀	၁၉,၀၆၄,၆၁၈
၃။	နှမ်း	၄၉၈,၅၃၂	၁၁၄,၆၄၀	၃၈၃,၈၉၂
၄။	နေကြာ	၂၇၅,၅၅၉	၂၈၄,၆၁၀	-၉,၀၅၁
၅။	မတ်ပဲ	၁,၉၀၀,၉၈၄	၁၄,၉၂၀	၁,၈၈၆,၀၆၄
၆။	ပဲတီစိမ်း	၁,၂၃၂,၃၀၄	၂၁,၅၇၀	၁,၂၁၀,၇၃၄
၇။	ပဲစဉ်းငုံ	၇၆၉,၁၉၆	၆၉,၀၀၀	၇၀၀,၁၉၆
၈။	ပဲပုပ်	၃၀၈,၀၄၇	၂,၁၉၀	၃၀၅,၈၅၇
၉။	ပဲလွန်း	၁၉၀,၀၀၂		၁၉၀,၀၀၂
၁၀။	အစေ့ထုတ်ပြောင်း	၂၉၆,၆၈၂		၂၉၆,၆၈၂

တောင်သူပူးပေါင်းပါဝင်သောမျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း

- မျိုးထုတ်လုပ်ရေးပညာရှင်+ တောင်သူ+ ဝန်ထမ်းပေါင်း၍ မျိုးလိုင်းရွေးချယ်ခြင်း၊ မျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း
- ဒေသရေမြေသဘာဝ၊ စိုက်နည်းစနစ်တို့နှင့် ကိုက်ညီသောမျိုး များ ရွေးချယ်ခြင်းဖြင့် မျိုးစေ့ဖူလုံနိုင်ခြင်း

တောင်သူပူးပေါင်းပါဝင်သည့်အဆင့်

မိဘလိုင်းရွေးချယ်ခြင်းနှင့်မျိုးစပ်ခြင်း

မျိုးမွေးမြူရေးပညာရှင်

မျိုးလိုင်းရွေးချယ်ခြင်း
အထွက်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း

ပညာရှင်+ တောင်သူ

မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း
မျိုးသန့်ထိန်းသိမ်းခြင်း

တောင်သူ

အစုအဖွဲ့နှင့်တစ်ဦးချင်းမျိုးစေ့ထုတ်လုပ်မှုနှိုင်းယှဉ်ချက်

အကြောင်းအရာ	အစုအဖွဲ့ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း	တဦးချင်းသီးသန့်ဆောင်ရွက်ခြင်း
မျိုးစေ့အရည်အသွေး	မျိုးစေ့အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းသည့် နည်းပညာများ ဝေမျှ နိုင်ခြင်း	အရည်အသွေးထိန်းသိမ်း နည်းပညာအားနည်းမှုကြောင့်အရည်အသွေး ကျဆင်းနိုင်
မျိုးစေ့ရရှိမှု	ကျေးရွာမျိုးစေ့ဘဏ်(သို့) အဖွဲ့ဝင်အချင်းချင်း မျိုးဝယ်ယူခြင်းဖြင့် မျိုးအလွယ်တကူရရှိနိုင်သည်။	မျိုးရရှိမှုမတည်ငြိမ်ပါ။
ဗဟုသုတဝေမျှမှု	အချင်းချင်းသင်ကြားခြင်းနှင့်စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာခြင်း	ထောက်ပံ့မှုများရပ်ဆိုင်းသောအခါ လေ့လာမှု မရှိတော့ပါ။
ရှေ့ည်တည်တံ့ခြင်း	စီမံကိန်းပြီးဆုံးသွားသော်လည်း ဆက်လက် တည်ရှိနေသည်။	အထောက်အပံ့များပြီးဆုံးလျှင် ရပ်ဆိုင်းသွားသည်။

အစုအဖွဲ့နှင့်တစ်ဦးချင်းမျိုးစေ့ထုတ်လုပ်မှုနှိုင်းယှဉ်ချက်

အကြောင်းအရာ	အစုအဖွဲ့ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း	တဦးချင်းသီးသန့်ဆောင်ရွက်ခြင်း
ဈေးကွက်ရရှိမှု	အစုအဖွဲ့လိုက်ရောင်းချခြင်းဖြင့် ဝယ်လက်နှင့်ချိတ်ဆက်မှုလွယ်ကူသည်။	တဦးချင်းမျိုးရောင်းချလျှင် အခက်အခဲရှိသည်။
ကုန်ကျစရိတ်များ ဝေမျှခြင်း	သွင်းအားစု၊ သိုလှောင်ရုံနှင့် လုပ်သားများ မျှဝေသုံးစွဲနိုင်သည်။	ဝေမျှသုံးစွဲ၍မရပါ။
စိတ်အားထက်သန်မှု	စိတ်အားထက်သန်သည်။	အကျိုးအမြတ်နည်းသောကြောင့် စိတ်မဝင်စားပါ။
မူဝါဒအပေါ်ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု	ဒေသဆိုင်ရာ (သို့) နိုင်ငံတော်အဆင့်ထိ တင်ပြနိုင်သည်။	မူဝါဒအပေါ် အနည်းငယ်သာ တင်ပြနိုင်သည်။

မျိုးစေ့ကျေးရွာတည်ထောင်ခြင်း

ဝန်ထမ်းများမှ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်

လုပ်ငန်းစဉ်များ	ဆောင်ရွက်ရမည့်နည်းလမ်းများ
၁။ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ထုတ် လုပ်ရန်စည်းရုံးခြင်း	အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း
	စိတ်ဝင်စားသောသီးနှံနှင့်မျိုးများအားရွေးချယ်ခြင်း
	ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းများသတ်မှတ်ခြင်း
၂။ မျိုးလိုင်းများရွေးချယ်ခြင်း	စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးသောမျိုးအား တောင်သူပါဝင် ရွေးချယ်စေခြင်း
	တောင်သူများအား SCORE ပေး၍ရွေးစေခြင်း (၁ မှ ၅)
၃။ မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း	မျိုးစေ့ထုတ်နည်းပညာများသင်တန်းပေးခြင်း
	တောင်သူများမှ မျိုးစေ့ပွားများခြင်း
	မျိုးစေ့ထုတ်စိုက်ခင်းများစစ်ဆေးခြင်း

ဝန်ထမ်းများဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်

လုပ်ငန်းစဉ်များ

ဆောင်ရွက်ရမည့်နည်းလမ်းများ

<p>၄။ မျိုးစေ့အရည်အသွေး စစ်ဆေးခြင်း</p>	<p>ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်း မျိုးသန့်စင်မှုစစ်ဆေးခြင်း မျိုးစေ့ထောက်ခံချက်ပေးခြင်း</p>
<p>၅။ မျိုးစေ့သိုလှောင်ခြင်း/ ဖြန့်ဖြူးခြင်း</p>	<p>မျိုးစေ့သိုလှောင်နိုင်မည့်နေရာစီစဉ်ပေးခြင်း (ကျေးရွာမျိုးစေ့ဘဏ်) ထုပ်ပိုးခြင်း/တံဆိပ်ရိုက်ခြင်း မျိုးဖြန့်ဖြူးရာတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း (Stakeholder meeting, Seed fair)</p>
<p>၆။ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း</p>	<p>အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း ဆောင်ရွက်ချက်များမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း အတွေ့အကြုံများပြန်လည်ဝေမျှခြင်း</p>

တောင်သူနှင့် ပညာရှင် အချင်းချင်းယုံကြည်မှုဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အလိုအပ်ဆုံးဖြစ်သည်။

အရေးကြီးသောအချက်များ

၁။ တောင်သူ၏အခန်းကဏ္ဍ

မျိုးရွေးချယ်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း
လုပ်ငန်းများတွင် တောင်သူမှဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်း
ရှိခြင်း။

၂။ တောင်သူစွမ်းဆောင်ရည်
မြှင့်တင်ခြင်း

မျိုးရွေးချယ်ခြင်း၊ မျိုးထုတ်လုပ်နည်းစနစ်၊ သိုလှောင်
ခြင်းနှင့် မျိုးစေ့အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းနည်းစနစ်များ
သင်တန်းပေးခြင်း

၃။ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း

တောင်သူနှင့်ပညာရှင်များ ပုံမှန်ဆက်သွယ်ခြင်းဖြင့်
တဦးကိုတဦးပိုမိုယုံကြည်လာပြီး ပြဿနာများအား
အတူတကွ ဖြေရှင်းခြင်း

၄။ ဒေသမျိုးများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ
အသိပညာများအသုံးပြုခြင်း

ဒေသမျိုးများနှင့် စိုက်နည်းစနစ်များအသုံးပြု ခြင်းဖြင့်
ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသောမျိုးများ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ရရှိ
ခြင်း (ဥပမာ ရေကြီးကွင်း၊ သဆန်ကုန်းကြော)

အရေးကြီးသောအချက်များ

၅။ မျိုးစေ့အရည်အသွေး ထိန်းသိမ်းခြင်း

သန့်စင်သောမျိုးများအသုံးပြုခြင်း၊ မျိုးရောမှု ကာကွယ်ရေးနယ်နိမိတ်နှင့် မျိုးစေ့အရည်အသွေး စစ်ဆေးခြင်းစသည့် နည်းပညာအထောက်အပံ့များ ပေးခြင်း

၆။ တောင်သူအစုအဖွဲ့

အကျိုးအမြတ်များခွဲဝေခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုကောင်းမွန်စေရန် တောင်သူအစုအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခြင်း

၇။ မူဝါဒနှင့်ဈေးကွက် ချိတ်ဆက်မှု

မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်သူများအား ဈေးကွက်နှင့် ချိတ်ဆက် ပေးခြင်း

၈။ အရင်းအမြစ်များရရှိစေခြင်း

မြေ/ရေအရင်းအမြစ်များ၊ သိုလှောင်ရုံ/ထုတ်ပိုးခြင်း / ချေးငွေနှင့် အဆောက်အဦများထောက်ပံ့ခြင်း

အခြားအရေးကြီးသောအချက်များ

- ကျားမစုံလင်စွာနှင့် လူငယ်များပါဝင်စေခြင်း
- ဒေသဆိုင်ရာမျိုးစေ့အတွေ့အကြုံဗဟုသုတများအားမှတ်တမ်းထားခြင်း
- မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ရေးမှတ်တမ်းအားရှင်းလင်းလွယ်ကူ သောပုံစံဖြင့် ရေးမှတ်စေခြင်း
- တောင်သူအသိနားထောင်ခြင်း

ဆင်းသုခစပါးစိုက်ပျိုးမှုအတွက် မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ငန်းမှတ်တမ်းနမူနာပုံစံ					
ရက်စွဲ	အကြောင်းအရာ	ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်း	သွင်းအား စုများ	ရာသီဥတု	မှတ်ချက်
၀၁/၀၆/၂၀၂၅	မြေပြုပြင်ခြင်း	ထယ်ထိုးခြင်း+ ထွန်မွေခြင်း		နေသာ	မြေခြောက်သွေ့
၀၅/၀၆/၂၀၂၅	မျိုးစေ့ချခြင်း	တန်းကြားပင်ကြား ၈လက်မ× ၈လက်မ		မိုးအုံ့	ကောက်ကွက်ပြည့်
၁၀/၀၆/၂၀၂၅	မြေဩဇာကျွေးခြင်း	ပထမအကြိမ်	ယူရီးယား အိတ်ဝက် /ဧက	မိုးအုံ့	နှံစပ်အောင်ကြဲ

ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့် (အသေးစိတ်)

အဆင့် (၁) တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း

- တောင်သူ၊ ရွာသူကြီးနှင့်ပညာပေးဝန်ထမ်းများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပါ။
- မျိုးစေ့ဆိုင်ရာပြဿနာများဆွေးနွေးပါ(မျိုးစေ့အရည်အသွေး၊ ရရှိမှု)
- မျိုးစေ့ထုတ်အဖွဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရရှိမည့်ကောင်းကျိုးများဆွေးနွေးပါ
(ဈေးသက်သာခြင်း၊ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသောမျိုးများရရှိခြင်း၊ ဒေသတွင်မျိုးအလွယ်တကူ ရရှိနိုင်ခြင်း)

အစုအဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ကွင်းဆင်းသွားရောက်ခြင်း

အဆင့် (၂) စိတ်ဝင်စားသောတောင်သူရွေးချယ်ခြင်း

- စိတ်ဝင်စားသောတောင်သူရွေးချယ်ပါ။
- အမျိုးသမီး၊လူငယ်နှင့် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများပါဝင်ပါစေ။
- လေ့လာသင်ယူလိုစိတ်ပြင်းပြသူများ ကို ရွေးချယ်ပါ။

အဆင့် (၃) ရည်ရွယ်ချက်တိတိကျကျထားခြင်း

- မျိုးစေ့ထုတ်အဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်ထားပါ။ (အရည်အသွေးကောင်းမျိုး/ ဒေသမျိုးများ ထိန်းသိမ်းခြင်း/ဒေသတွင်းဈေးကွက်ဝင်မျိုး)

အဆင့် (၄) ဖွဲ့စည်းပုံသတ်မှတ်ခြင်း

- ခေါင်းဆောင် (ပညာပေးအဖွဲ့၊ မျိုးစေ့ထုတ်အဖွဲ့၊ ဈေးကွက်ရှာဖွေရေးအဖွဲ့၊ စာရင်းကိုင်အဖွဲ့၊ စာရင်းစစ်အဖွဲ့)
- ခေါင်းဆောင်၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် အဖွဲ့ဝင်တို့၏တာဝန်များ

အဆင့်(၅) စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း (ဝန်ထမ်း/ တောင်သူ)

- မျိုးရွေးချယ်ခြင်းနှင့်မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းနည်းလမ်းများသင်တန်းပေးခြင်း
- မျိုးရောမှုကာကွယ်ရေး (ပေ)၊ မျိုးကွဲပယ်ခြင်းနှင့် ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်း
- ရိတ်သိမ်းခြင်း၊ အခြောက်ခံခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်းနှင့် ထုတ်ပိုးခြင်း
- မှတ်တမ်းထားခြင်း၊ မျိုးစေ့ဥပဒေများသိရှိစေရန် သင်တန်းပေးခြင်း

ပညာပေးဝန်ထမ်း၊ NGOs နှင့်သုတေသနဌာန

အဆင့် (၆) မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းစီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း

- ထုတ်လုပ်မည့်မျိုး/တင်းအရေအတွက်
- မျိုးစေ့ထုတ်မည့်ဧရိယာ
- မျိုးသန့်စေရယူမည့်နေရာ
- မျိုးစေ့လိုအပ်ချက်

အဆင့် (၇) မျိုးသန့်မျိုးစေ့သုံးစွဲမှု၏ ကောင်းကျိုးများသိရှိစေရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း

- Demonstration plot, field day များတွင် မျိုးစေ့သုံးစွဲသူ၊ ဆန်စက်ပိုင်ရှင်များ ဖိတ်ခေါ်ပြသခြင်း
- မျိုးသန့်စေ့အသုံးပြုစိုက်ပျိုးထားသည့်စပါးများ၏ အရည်အသွေးအားကြိတ်ခွဲပြသခြင်း

အဆင့် (၈) အဆောက်အအုံနှင့်စက်ကိရိယာ

- မျိုးစေ့သိုလှောင်ရုံတည်ဆောက်ခြင်း(သို့) အဖွဲ့အစည်းပိုင်မျိုးစေ့ဘဏ်(သို့) မျိုးစေ့ ဂိုဒေါင်များငှားရမ်းခြင်း

- မျိုးစေ့အတွက်အခြေခံလိုအပ်သော ကိရိယာများ (အစိုဓါတ်တိုင်းကိရိယာ၊ ဇကာ၊ အိတ်၊ လောဘယ်ကဒ်)
- မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်မှုစာရင်း

အဆင့် (၉) ထုတ်လုပ်သောမျိုးစေ့များအားလုံးမျိုးအဖြစ်အသုံးပြုစေရန်စီမံခြင်း

ထုတ်လုပ်သောစပါးမျိုးစေ့များအားလုံးမျိုးအဖြစ်အသုံးပြုရန်စီမံပေးခြင်း (Accessibility of rice certified seed production)

(မျိုးစေ့ဈေးရရှိသည်ထိမစောင့်နိုင်ခြင်း/သိုလှောင်ရုံလိုအပ်ခြင်း)

- မြောင်းမြ (ရိတ်ပြီးပြီးချင်းစပါးအား ဆန်စက်မှသီးနှံဈေးနှင့်ဝယ်ထားပြီး မျိုးစေ့အရည်အသွေး ပြည့်မီ ပါက ထပ်ဆောင်းပေးခြင်း)
- ဟင်္သာတ (ကုန်သည်များမှ မျိုးစေ့ရောင်း/ဝယ်ခြင်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း)
- လပွတ္တာ (စိုက်ဦးစီးမှ မျိုးစေ့ဝယ်သူများနှင့်တွေ့ဆုံရန်စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ဂိုဒေါင်တွင် သိုလှောင်ခွင့်ပြုခြင်း)
- ဖျာပုံ (Certificate ရပြီးပြီးချင်း ဆန်စက်မှ ဝယ်ယူပေးခြင်း)

အဆင့် (၁၀) ဈေးကွက်ရရှိရေးဆောင်ရွက်ပေးခြင်း

- မျိုးစေ့ဝယ်လက်၊ သမတို့နှင့်ချိတ်ဆက်ခြင်း (Stakeholder meeting, seed fair)
- တင်ဒါ/ auction နှင့်ရောင်းခြင်း
- App များတွင် တင်ပေးခြင်း

အဆင့် (၁၁) မျိုးဖြန့်ဖြူးမှုနှင့် အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်း

- မျိုးစေ့ရောင်းခြင်း (ဈေးနှုန်း၊ ထုတ်ပိုးခြင်း)
- သိုလှောင်ခြင်း (သီးခြား (သို့) စု၍သိုလှောင်ခြင်း)
- အကျိုးအမြတ်မျှဝေခြင်း (အလှည့်ကျ/ငွေစုစနစ်)

အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေရာတွင် အမြင်ရှင်းပါစေ။

အဆင့် (၁၂) စဉ်ဆက်မပြတ်အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း

- စိမ်ခေါ်မှုများအားပုံမှန်သုံးသပ်ပါ။
- အဖွဲ့ဝင်များ၏ စကားသံများနားထောင်ပါ။
- အတွေ့အကြုံများမှသင်ခန်းစာယူပါ။

အရေးကြီးသောအချက်များ

- လူနည်းနည်းနှင့်စတင်ပါ။ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ပြီးတဖြည်းဖြည်းတိုးချဲ့ပါ။
- တောင်သူအချင်းချင်းသင်ယူပါစေ။
- အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်များပါဝင်ပါစေ။ (မျိုးစေ့ရွေးချယ်ခြင်း၊ နည်းပညာပြန့်ပွားခြင်း၊ ငွေစာရင်းရှင်းတမ်း၊ ဈေးရောင်းတတ်ခြင်း)
- တောင်သူများမှ ဦးဆောင်ပါ။

Farmer saved seed in India – 80% (Singh et al., 2018)

အကျိုးကျေးဇူးများ

- တောင်သူကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်ထား၍ မျိုးသစ်များအား လက်ခံမှု ပိုမြန်ဆန်ခြင်း
- ဒေသအလိုက်သင့်တော်သောမျိုးသစ်များရွေးချယ်နိုင်ခြင်း
- မျိုးအမြောက်အမြားထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း
- ဒေသရေမြေရာသီဥတု၊ စိုက်နည်းစနစ်တို့နှင့်ကိုက်ညီသော မျိုးများရွေးချယ်ခြင်း
- မျိုးစေ့ဖူလုံမှုရရှိစေခြင်း
- အခြားဒေသမှ မျိုးဝယ်ယူရန်မလိုအပ်တော့ခြင်း
- မျိုးကောင်းမျိုးသန့်သေချာခြင်း
- မျိုးရရှိရန်သေချာခြင်း

အောင်မြင်သော ကျေးရွာအသင်းအဖွဲ့များ

Amul

The Taste of India

Amul Dairy farmer Cooperation (အိန္ဒိယ)

- အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ - ၃.၆သန်း
- ကျေးရွာနို့ထုတ်သမပေါင်း- ၁၈၆၀၀
- အအေးခန်း၊ processing plant၊ အရည်အသွေးစစ်ဆေးခန်း
- အိန္ဒိယနိုင်ငံအားကမ္ဘာတွင်နို့တင်ပို့ဆုံးနိုင်ငံဖြစ်အောင်ပြောင်းလဲနိုင်ခဲ့
- ✓ ဖွဲ့စည်းပုံခိုင်မာ
- ✓ တောင်သူများဈေးကွက်ချိတ်ဆက်ပေး
- ✓ တန်ဖိုးမြင့်ထုတ်ကုန်များထုတ်လုပ်၍ တောင်သူဝင်ငွေတိုး

JA

- မျိုးစေ့၊ မြေဩဇာ၊ လယ်ယာသုံးကိရိယာ၊ သိုလှောင်ရုံထောက်ပံ့
- အသင်းဝင်များ၏သီးနှံများအား စုပေါင်းရောင်းချ
- အဖွဲ့အစည်းပိုင်ဘဏ်
- ဘဏ်မှ ချေးငွေ၊ ငွေစုစာအုပ် နှင့်အတိုးပေး
- သီးနှံအာမခံပေး
- တောင်သူတိုင်းအသင်းဝင်နိုင်၊ part time တောင်သူများပါ ဝင်ခွင့်ပေး
- စိုက်ပျိုးရေးမူဝါဒများအပေါ်ဝေဖန်ခွင့်ရှိ
- part time တောင်သူများပါထောက်ပံ့ပေး

ကျေးရွာမျိုးစေ့ဘဏ်

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့်မျိုးလိုအပ်ခြင်း

- ✓ ရေကြီးပျက်
 - ✓ မိုးများ၍စိုက်ခင်းပျက်
 - ✓ အစိုဓါတ်လို၍ အပင်ပေါက်ညံ့
 - ✓ အပူချိန်များ၍ အပင်ဖြစ်ထွန်းမှုမကောင်း
 - ✓ ပိုးကျရောက်၍ အပင်သေ
- စိုက်ခင်းပျက်စီး လျှင်အသစ်ပြန်စိုက်ရန်လိုအပ်

ကျေးရွာမျိုးစေ့ဘဏ်တည်ထောင်ခြင်း

- ဒေသမျိုးများ
- အထွက်ကောင်းမျိုးများ
- သက်တမ်းတိုမျိုးများ
- သီးနှံအမယ်စုံ

စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားရန်လိုအပ်

လေလုံသည့်ဘူးများဖြင့် နေရောင်တိုက်ရိုက်မကျသော ခြောက်သွေ့သည့်

နေရာများတွင် သိုလှောင်ထားရန်

ကြမ်းပြင်နှင့်တိုက်ရိုက်မထိစေဘဲ စင်များဖြင့်ထားရန်

လိုအပ်ချက်များ

- မျိုးစေ့ဘဏ်တည်ထောင်လိုသည့်အဖွဲ့ဝင်များ (ကိုယ်ပိုင်လယ်/ယာရှိ) စုစည်းရန်
- မျိုးစေ့ဘဏ်ထားရှိမည့်နေရာဆုံးဖြတ်ရန်
- မျိုးစေ့ဘဏ်အသစ်ဆောက်/ရှိပြီသားအဆောက်အဦတွင် ထားရှိရန်
- မျိုးစေ့ဘဏ်မှမျိုးများပွားများရန်အတွက် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ရန် (၁တင်းပေး ၂တင်းယူ)
- အဖွဲ့ဝင်များအတွက်အကျိုးခံစားခွင့် (အသင်းဝင်များ မျိုးစေ့ဘဏ်မှ မျိုးအသုံးပြုပါက မျိုးဘိုးပေးချေရန်မလိုခြင်း)
- အကျိုးအမြတ်များအားအသုံးချနိုင်မည့်နည်းလမ်းများဆုံးဖြတ်ရန် (အခြားလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊ ခွဲဝေယူခြင်း)

ကျေးရွာမျိုးစေ့ဘဏ်များ

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်